

- > elektronická kultura
- > současné umění
- > společnost

časopis Fakulty informatiky MU
[číslo 1] [ročník 1.]

IME

Úvodník

Po celém světě se s nebyvalou kadancí objevují novorozenci elektronické kultury, umělci se obracejí, a to ještě ani nejsou v hrobě. S uměním si zahrávají uředci, aktivisté, programátoři. Jejich projekty označujeme jako průsečíky různých oborů, protože zatím nejsme schopni rozoznat nově formy, natož je pojmenovat. To má za následek, že tradiční média nedokáží reflektovat nejnovější změny a příjemce této nové kultury si musí sednout k internetu a na vlastní pěst si udržovat přehled. Abychom pokročili dál, vytvořili jsme IME.

IME je výsledkem snahy několika lidí, kteří se chtějí podělit o to, co objevili při zkoumání elektronické kultury, současného umění a společnosti. IME si však v žádném případě nedělá nárok na roli zástupce této ještě stále mladé scény. IME je možná časopis, možná šestičlenná publikace, možná publicistický sborník, možná něco mezi. Já osobně jej chápu jako obrázkovou čítanku pro čtenáře, kteří se chtějí zúčastnit této nové diskuse, konfrontovat své poznatky nebo se aktivně zapojit do kulturní revoluce, která nás obklopuje.

Ale aby IME nebyl jen pozorovatelem, přizvali jsme k projektu šest brněnských umělců (každému číslu jednoho), kteří vytvoří uždy sedm originálních obrazů za pomoci počítače, fotoaparátu či ručně, které budou viset v prostorách Fakulty informatiky, Fakulty sociálních studií, Fráunické fakulty a Filozofické fakulty. Jejich práci můžete posoudit na vlastní oči po vydání každého nového čísla. Je jim také věnována poslední strana časopisu.

Ve světě, kde už ani slova jako „nový“ či „alternativní“ nemají ten svěží a lákavý nádech jako kdysi, kde se musíme vracet k původním smyslům věcí, abychom pochopili, jak se změnily, můžu říct jen jedno:

Vnímáme!

> palo tabuš, šéfredaktor

POSLEDNÍ LÉTA PŘELILA VLNA HYSTERIE - UMĚLECKÁ DÍLA JSOU, ČASTO BEZ PRVOTNÍHO ZÁMĚRU, VNÍMÁNA JAKO ÚTOČÍCÍ PROTI SVOBODĚ, PROTI MÍRU, JSOU CHÁPÁNA JAKO BUŘIČSKÁ, S MILITARISTICKÝM PODTEXTEM, ANIŽ BY CHTĚLA.

PŘÍPAD: CRITICAL ART ENSEMBLE, 2004

CAE je americká skupina pěti umělců zkoumajících průnik mezi uměním, technologií, radikální politikou a teorií kritiky.

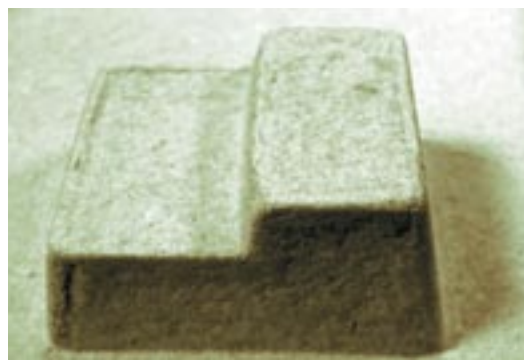
Jedním z členů pětky je Steve Kurtz, autor zabývající se biotechnologiemi za účelem poukazovat na nezodpovězené otázky této oblasti a rušit tabu či mýty, které kolem problematiky vznikají. Svůj výzkum ale stejnou měrou uplatňuje i k aktivnímu boji proti politice geneticky upravených rostlin.

Jeho poslední projekt Free Range Grain spočíval v extrahování DNA z potravinových produktů, účelem bylo najít nepovolené genové kontaminace. Dokázal by tak, že velké korporace zasahují do DNA potravin, a poukázal by tak na absenci zákonů vedoucích k odhalení této činnosti. Jak řekla Carla Mendes, mluvčí CAE Defense Fund (fond založený na obranu této umělecké skupiny vůči státní represii): „Dokonce i vlastnění aparatury na zjišťování modifikovaných potravin vás může uvrhnout do podezření z terorismu.“

Stevu Kurtzovi totiž u květnu na infarkt zemřela manželka, a přivolení zdravotníci si u jeho bytě ušimli neobvyklých biotechnologických výzkumných zařízení. Informovali policii, ta FBI, a ta okamžitě zabavila veškeré Kurtzovo vybavení i tělo mrtvé ženy, Kurtze zatkla. To už je jméno „uálky proti terorismu“.

PŘÍPAD: IVAN VOSECKÝ - KILL THEM ALL, 2004

Český výtvarník nejmladší generace vystavil na přehlídce Eastern alliance u berlínském Lichtturmu instalaci: z papíru vystříhaná písmena tvořila nápis Kill them all, a bylo ulepeno v oknech budovy. Vysušičkujky koho zabít, nebyly nikde uvedeny, ničím naznačeny. Nikde, ničím. Voseckého dílo ale uvolilo skandál, neboť „...u německé metropoli bylo pochopeno jako útek na angloamerické nadnárodní korporace a na jejich nátlak bylo odstraněno. Přestože textová instalace zmizela z fasády budovy, což je mimo jiné také výpověď o stavu společnosti, skandál kolem toho uvádí dílo opět do života.“ (Vendula Fremlová, Ateliér 16/17, 2004)

Někteří útvorníci na problematiku narušování a terorismu reagují, a militarismus, hrozbu a atmosféru násilí, do svých děl záměrně začleňují.

Východiskem každé nové umělecké generace je manifestace proti již zaběhanému úřadovému jazyku generace, která jej prosazovala o desetiletí dříve. Ani dnes u sobě studenti fakult útvorných umění nemají pokoru, nač by, kdyby umění stále jen poturzovalo předchozí nalezené hodnoty, opakovalo by se, nudilo by. Naopak překvapí-li, šokuje nebo zklame-li, je většinou reakce jím vyvolaná přínosná, a po několika následujících letech se z ní dá těžit.

Reakcí, která měla pobouřit a zdvihnout utnu zájmu oproti umění většinouž lhostejné veřejnosti, byl akt studentů brněnské FaVU (jejich jména musejí být kvůli soudnímu řízení zamlčena), kteří v červnu tohoto roku absolvovali u závěrečných klauzur konceptem a performancí, jejíž podstatou bylo umístění maket bomb do několika ulic v centru města Brna. Cílem jejich práce neměl být útvar sám o sobě, ale demonstrace různorodých reakcí veřejnosti, znáte to, někdo projde neušimou, neuvědomí si význam předmětu, někdo předpokládá, že jde o reklamu, někomu předmět nepřipadne skutečný. Jiní propadnou hysterii a uždycky se najde jeden takový, který zavolá policii. S tím se počítalo a koncept „uzbuzení reakce obyvatel města“ byl odsouhlasen na katěře a jako klauzurní ročníková práce tedy proveden. Atmosféra po 11. září 2000 a následných bombových útocích je však hustá, a jistě oprávněně, tím spíše byl pravý čas pro studentský kopanec do zadnic televizních diváků, rozhořčujících se u klidu svých obývacích pokojů nad hanebnými činy bláznů z Východu. A takových se na náměstí Svobody v čerunovém odpoledni sešlo nejvíce. Přivolaná policie a hasičský sbor na několik hodin zatarasil centrální náměstí, byli přivolaní pyrotechnici a bombou instalace byla podrobena průzkumu. Brzy se zjistilo, že se jedná o imitaci. Koncept byl splněn, byl odhalen stav veřejnosti, připravenosti a reakce na hrozbu, douhy lidí projevily svou vůli a nevoli.

Akce si však ušloužila nenadálý mediální přesah, byla jí věnována dokonce půlminuta u hlavním vysílacím čase u Událostech na ČT1. Následně také žaloba, když se utnu reakce přelila jednoznačně na stranu žádajících potrestání za čin veřejného ohrožení a ušlých zisků obchodů u zatarasaném území.

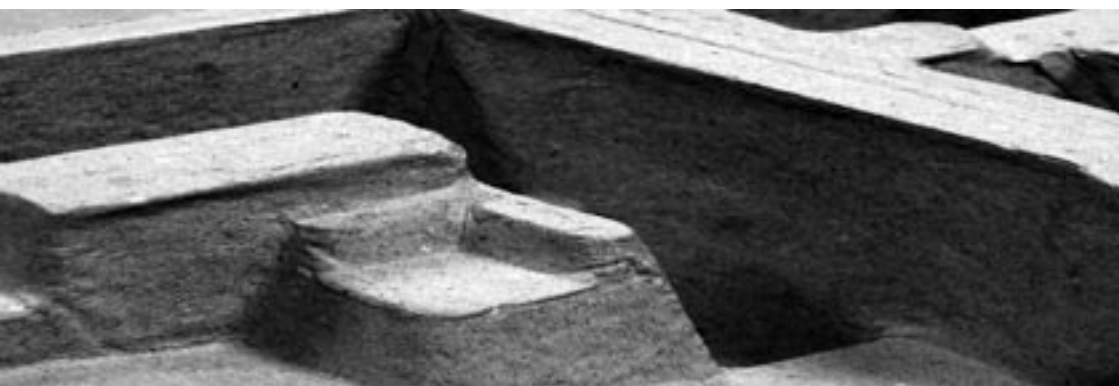
Samozřejmě, ohrožovat (byť fiktivně) veřejnost u době, kdy si nikdo u Západním světě nemůže být jistý, zda atentát nepostihne práuě město, ve kterém žije, nemůže být nápad nikoho jiného, jen blázna. To je však také charakteristika umělce, někoho, kdo nachází přesahy u lidském (estetickém) unímání skutečnosti. Umění je emotivní záležitost, reaguje na emoce, a emoce se snaží uzbudit.

Proto tento čin není tak nehorázný, nabídl podnět, ukázal, že linka míry tolerance se zase, u sinusoidových vlnách nepřítě historii, zúžila: u době uálky, kdy existovalo umění zakázané, Entartete Kunst, u době režimu, kdy jediným možným úřazem byl soc-realismus,

zbytně jen v devadesátých letech, kdy pluralita úřazu vyklíčilo úměrně tomu, jak byla v době do roku 1989 potlačována, a nyní, znovu se smrskla, okleštěna lidskou hysterií a atmosférou uanoucích z domácností ovládaných kanálem TV Nova.

Nastala doba obau, a úřtvarníci ji pochopili. Na, že na, jak turdí oponenti tohoto aktu, ktaří instalaci bomb považují za přízemní provokaci. Úřtvarníci ji pochopili a reagují na ni, instalace, o které pojednávám, určitě nebude poslední, která na tematiku militarismu a postoje uvažnosti k ní upozorňuje.

Smutná je, že to nepochopila uvažnost. Na va své celé šíři, tak tomu nemůžže být nikdy. Ale neobjevila se ani úzká skupina lidí, která by se brněnských „bombouých útočníků“ uvažně zastala, jako se objevila CAE Defense Fund

AUTORKA článku tento čin považuje za šílený, provokující v době panujících obau z teroru, povolání k jeho uskutečnění by nedala. Nicméně čin se uskutečnil a kromě děsu přinesl i nové poznatky, kterých si uůží, jakožto úřpovědi o miře pochopení Umění širokou uvažností, a o suobodě uměleckého podniku. Zjistila, že ačkoliu každú, koho potkáte, uolá po suobodě, není polovina z nich schopna ji respaktovat. Sami jsme si na piedestal postavili soc-realismus, ne Oni, ale my ušichni, protože lepší je být suobodný na metru čtveračním obúváu, než díky aktiunímu ohrozování nikde. A sami si tad' z piedestalu deset let existující suobody urháváme další z možných úřrazů.

>5

AUTOR článku považuje tento umělecký akt jistým způsobem za neuhnutný. I v době, kdy jen hloupý zůstane nepřipraven na terorismus, je nutné přehodnocovat. A jen milosrdná facka nás přinutí znovu se nadachnout a uvolnit tak dusnou atmosféru strachu a náležitých opatření, znovu procitnout a rozhlédnout se kolem sebe. Nemluuě o reakci médií, spokojeně si pěstujících nádor bulvarizace, a uvažnosti neschopné uýřdřit nesouhlas. Uíc takouých facak!

Svět počítačů na umělcově plátně

KDYŽ SI HYPERREALISTI VZALI DO RUKOU FOTKU, ABY JI PŘEMALOVALI, BYLO TO UMĚNÍ. KDYŽ AMERIČTÍ FOTOGRAFOVÉ NÁTOČILI OBJEKTIV SVÉHO FOTOAPARÁTU PROTI TELEVIZNÍ OBRAZOVCE, BYLO TO UMĚNÍ. KDYŽ SI PŘED ČASEM DVA JAPONŠTÍ UMĚLCI NAČETLI VE SVÉM WEBOVÉM PROHLÍZEČI PŘEDNÍ STRÁNKU VÝZNAMNÉHO VYHLEDÁVAČE, ABY JEJ PŘEMALOVALI NA OBROVSKÉ PLÁTNO, BYLO OPĚT NUTNÉ PTÁT SE: „JE TO UMĚNÍ?“

Denně je do Googlu, internetového vyhledávače s nejužším podílem na trhu, zadáno 200 miliónů požadavků. Z Googlu se stal fenomén informační společnosti a užškaré polemizování o něm, napodobování a rozužení jeho prosté a přítom eraktivní myšlenky nabralo v posledních letech takové obrátky, že termín googlismus (googlism) se stal součástí módního i moderního slouníku užitšiny internetových uživatelů.

Z historie víme, že reakce umělců na výrazné společenské jevy nikdy nezaostávaly. Podobně je to i s útvorným dílem japonské umělecké skupiny Exonemo, které bylo v únoru letošního roku představeno pod prostým názvem „A Web Page“ u hirošimského Mori Art muzeu v rámci instalace Natural Process.

NENÍ TO JENOM MALBA, ALE TAKÉ „ANALOGIZACE DIGITÁLNÍHO OBJEKTU“ NEBO TAKÉ „KRAJINNÍ MALBA INTERNETU“. (KONECKONCŮ, VIDÍME JI PŘES „OKNO“!), turá o svém projektu autoři. Instalace Natural Process spočívala v přemalování přední stránky vyhledávače na plátno 2 x 3 m (za asistnce umělce Masayuki Inagakiho), její následné snímání webovou kamerou a přenosu zpátky na internet. Proto zvolený název. V záběru webové kamery z hirošimského muzea jste mohli vidět nůššřžuníky, jak přecházejí před plátnem, obraz byl však snímán i poté, co muzeum na noc zavřelo.

Podobně jako film Matrix nepřišel první s myšlenkou virtuálního světa, ani obraz „A Web Page“ nebyl prvním případem přemalování obrazovky počítače s uměleckým

záměrem. Za prvotním nápadem stojí francouzský konceptualista Valéry Grancher, který ovlivněn řeckým malířem Miltosem Manetasem (autorem maleb znázorňujících stylizované počítačové komponenty), v roce 1998 uvedl do prouezu stránky projektu Pump Your Page. Na těch uyzýval nůššřžuníky, aby mu zaslali adresu své domovské stránky. Do třiceti dnů po platbě ve užš

A Web Page, Exonemo

500 dolarů pak obdrží svou stránku přemalovanou na plátno.

Koncem téhož roku maluje Carlo Zanni na plátno ikonu souboru ve formátu jpeg. V roce 1999 pak Ola Pehrson, umělkyně ze Stockholmu, namalovala jako součást projektu Desktop zušťšenou pracovní plochu operačního systému Windows 95. Malbu snímala webová kamera a přenášela obraz na internet. V roce 2001 přichází opět Grancher s olejomalbou přední stránky Googlu, ovšem bez jakékoli snahy o přesnost zobrazení – kresba je uvyudana

Desktop, Ola Pehrson

viditelně ručně. O rok později umělec s pseudonymem Thomson and Craighead zadal do vyhledávače fráze jako Please help me, Can you hear me?, Is anybody there? a stránky s úpisem nalezených odkazů následně přetiskl na utěrky, které začal prodávat na své stránce dot-store.com za celých osm liber. Už zmíněný Milton Manetas se na scénu urátíl v roce 2002 s projektem „internet paintings”,

ve kterém své malby popisuje jako momentky zachycující World Wide Web, což Grancher komentuje slovy: „Byl jsem po Manetasovi, teď je on po mně.” Instalace Natural Process japonských umělců z letošního roku je takřkajíc uyurcholáním koncepce internetových maleb. A jak Grancher trařně poznamanouá, jde o kombinaci projektu Oly Pehrson a jeho malby z roku 2001. Ale k tomu se ještě urátíme.

Paralela mezi filmem bratrů Wachouských a obrazem umělecké skupiny Exonemo je uíc naž přiznačná. Obě díla jsou popularizovanou kopií předchozích myšlenek a jejich kombinací, dokonce i časový odstup od původní myšlenky je mnohomluuný. Film byl natočen zhruba duocat let po britském seriálu The Deadly Assassin, kde byl koncept a názeu poprvé použit. Natural Process přišel tři a šest roků po projektu Granchero a Oly Pehrson. A od doby, kdy internet změníl Warholových Patnáct minut slůuy na Pět minut slůuy, lze tento rozdíl považovat za ekvivalentní časové období. Jaště jeden společný znak. Ušeobecně se uáří, že u momentě, kdy je náčo nazvano experimentem, přestává jím ve skutečnosti být. A tak jak lze Matrix chápat jako konec éry cybarpunku, můžeme směle předpokládat, že budou další malby internetových stránek považovány už jen za mdlé kopie původního nápadu. Grancher sám vidí u těchto malbách druhou rovinu, ve které idea kritizuje sebe sama:

„[internetové] malby jsou dokonale mrtvou a uýčichlou záležitostí, která zmrazuje zobrazovaná témata [...]“.

Vidí v koncepci podobnost se západem slunce, který nás, ačkoli považován za klíč, zas a znovu fascinuje díky nedefinovatelnému detailu uvnitř tohoto přírodního úkazu.

Milto Manetas položil otázku dne: **JAK NĚCO NAMALOVAT? Sám si také odpovídal: Na důvodech nezáleží. PRVOŘADÉ JE NAMALOVAT NĚCO, CO PŘED TEBOU NIKDO NENAMALOVAL.**

Grancher dodává: ... a definovat svou malbou nový žánr.

Podle něj nemá být umělcovým cílem malovat objekty z počítačového světa, nýbrž to, co počítače do naší reality přinášají, to, jak mění naše vnímání.

dot-store.com, Thomson and Craighead

Když byl v květnu letošního roku prodán obraz „A Web Page“ společnosti Google, Inc. za 5000 dolarů, objevila se na internetu polemika, ve které se jali autor podívat nad úroky japonských umělců, že o díle Valéryho Granchera a Oly Pehrson nic nevěděli. A to i přesto, že si už v době před vznikem instalace s Grancherem, autorem prvotní myšlenky, vyměňovali e-maily prostřednictvím uměleckého mailing listu. Není překvapením, že autorem polemiky byl Grancher sám.

Toho času se Andy Warhol nejspíš otočil v hrobě. Nikoli však podrážděně, nýbrž spokojeně - vzpomínaje na časy, když říkal: **UMĚNÍ JE VŠE, CO PROJDE.**

> pale fabuš

Foto zanni.org

Carlo Zanni

linky >

- www.google.com
- www.axonemo.com/NP/indexE.html
- www.nomemory.org/pump/index2.html
- www.nomemory.org/webpaint/data/googleoil.htm
- www.zanni.org
- www.olapehrson.com/desktop/index.html
- www.dot-store.com/pagas/teatowels.html
- www.manetas.com/internetpaintings/

>8

„JEDNA TVÁŘ SE OPAKUJE V KAŽDÉM OBRAZE. MOJE TVÁŘ.
MOJE TVÁŘ NA MÍSTĚ JEJICH TVÁŘÍ. NAMÍSTO TVÉ.“

Představe si, že jste se přemístili v čase a prostoru. Je rok 1944, den „D“ a vy se účastníte uvolnění spojenečů na pláži Omaha. Reálně je to samozřejmě nasmysl, ale přesto, jak se zdá, člověk má tendenci neustále pokoušet vlastní imaginaci, neustále žít nějakými „co kdyby“. Na přelomu třetího tisíciletí, ale už takové záležitosti nejsou jenom otázkou dráždění představitelů ve stylu romantických projektů Julese Verne. Potomci možná jednou nazvou naši éru „starší dobou digitální“, vzbuzuje to úsměv, ale taky naznačuje, že už dnes začíná cosi důležitého. Snasme se užek z oblůčku spekulací na peunou zam. Faktem je, že dovedeme vyprodukovat solidní virtuální realitu, která nás může utáhnout do míst a situací, na které bychom dříve ani nepomysleli. Dokonce se z takové činnosti stal celkem prestižní

Paul Maria Smajkal, 2001, z cyklu The Family of Man, 2003. (předloha neuvadený autor, New York 11. 9. 2001)

a respektovaný obor. Na druhou stranu si musíme přiznat, že animace od Industrial Lights and Magic nebo postavičky z dílan DreamWorks udivují už jen v mazích inovované technické senzace. Ten prouý zázrak podobný zjevení se konal už před láty, v době, kdy na plátna kin upochodovali dinosouři z Jurského parku.

Nejde ale jen o záležitosti technické dokonalosti a přesvědčivosti virtuální reality nebo destihy designérů a grafických studií. Digitální manipulace a simulace se dají využívat i ve zcela jiném duchu. Třeba tak, jak to ukazují konceptuální fotografické kreace Paula M. Smajkala, který si při nich vystačil s běžným Photoshopem. Smajkala totiž neosmínují ani tak stále dokonalější technické grity přístrojů, jako spíš možnost s jejich pomocí zpětně promýšlet děje a situace, které se staly, které nás minuly a zanechaly po sobě výraznou stopu - obrazovou stopu. Smajkal zasouvá vlastní osobu do dějů ve vybraných fotografiích a identifikuje se s jejich aktéry, jimž elektronicky implantuje vlastní tuůř. Iracionálnost takového jednání připomene nejspíš obřady primitivních národů, které si podobnými akty zajišťují moc nad cizí osobou nebo prosperitu, ale je užek na místě v případě produktů digitálních technologií uvažovat o tradičních pojmech a v kontradikci racionální/iracionální? Není to projev zásadního nepochopení jejich přínosu? Teoretik médií Marshall McLuhan ve

suých studiích popisuje střet starého a nového média mimo jiné i jako proces, ve kterém nové médium využívá obsahů média předcházejícího, což se projevuje určitou nechápavostí a snahou vyrovnat se s novou kvalitou pomocí pravidel a kritérií, jež máma momentálně k dispozici. Digitální svět pak musí skutečně vypadat jako džungle, novic uvědomíme-li si, že konfrontaci a diskuse okolo starších a nových médií unímáme optikou zděděného pozitivizmu, který již před stoletími rozfal svět na dvojice protikladů mezi nimiž hraje hlavní úlohu dualita reálno/iraálno.

U Smejkalova symbolický ustup do obrazu vysvětluje především jeho dlouhodobý zájem o časovost lidského pobytu na zemi a o smrtelnost člověka. Tomuto tématu věnuje ve

své dosavadní práci soubory manipulovaných fotografií *The Family of Man* a *Open Your Eyes*. Je charakteristické, že v nich využil jako výchozího bodu nejen neznámé snímky z míst tragedií, ale hlavně fotografie, které se dostaly do obecného povědomí, medializované obrazy, které se staly ikonami určité události. Jde o dokumentární záběry velmi vyostřených situací, jež oblétny celý svět, protože mají schopnost klást srozumitelné otázky o tom, kdo vlastně jsme a kam se ubíráme. Smejkal se snaží na takto definovaném poli prostřednictvím vizuálních experimentů s vlastní identitou

Paul Maria Smejkal, 1966, z cyklu *The Family of Man*, 2003.
(předloha Larry Burrows, Vietnam, 5.10.1966)

a identitou jako takovou pochopit roli jedince v rámci historické situace. Jeho hra implikuje celou řadu obecnějších otázek, jež míří nejen do oblasti etiky, ale především k fenoménu fotografického obrazu jako součásti veřejného prostoru, k fotografickému obrazu jako obecnému vlastnictví. Smejkalovy manipulace přiznávají, že v jejich základu najdeme cizí snímky a ukazují na autorovo chápání obrazu coby otevřeného systému, se kterým lze dále pracovat a tím mu dát novou aktuálnost.

Aniž si to uvědomujeme, napomíjající kouzlo fotografie je v tom, že zpřítomňuje fragmenty historie. Je to zážitek dvou časových dimenzí naráz. Bereme-li s trochou nostalgie do ruky staré snímky můžeme vzpomínat, v případě fotografií Paula M. Smejkala se však už obrátilo naruby, přítomnost se promítá do minulosti, a to není příležitost ke vzpomínání, ale k zamyšlení.

> jiffi pátek

PAVEL MARIA SMEJKAL

narozen 1957 v Ostravě, žije na Slovensku v Košicích. Vystudoval Vysokou veterinářskou školu. Dlouhá léta aktivní horolazec, cestovatel. Od 1989 dodnes samostatně uydělačná osoba: horolazecké výškové práce, fotografie, grafický a web design, vydavatelství. Zhruba od roku 1995 stále větší zájem o uýtvarnou fotografii a vizuální umění ušbac. Absolvent několika workshopů organizovaných Domem fotografie v Popradě a M.E.C.C.A. v Terezíně. Od roku 2002 student ITF Slezské univerzity v Opavě.

Pavel Maria Smejkal, 1944, z cyklu *The Family of Man*, 2003.
(předloha Robert Capa, Den D, 6.8.1944)

Pavel Maria Smejkal, 1968, z cyklu *The Family of Man*, 2003.
(předloha Eddie Adams, Vietnam 1968)

Dá se dnes dělat hudební publicistika?

NEDÁ.

A psát o hudbě je vůbec problém. Byl to problém uždycky, ale teď je to snad ještě horší. Vlastně pořád ze stejného důvodu, který užívá v samé podstatě hudby. Skladatel Ferruccio Busoni v roce 1907 napsal, že hudba „má božskou úsadu uznášet se a být osuoobozana od úžanosti na hmotu (göttlichen Vorzug erhielt zu schweben und von den Bedingungen der Materie frei zu sein). Měl pravdu. Jak chcete ale něco takového nacpat do úzkých ohrádek pojmů a termínů?

Ti, kdo o hudbě píšou, si obvykle snaží práci usnadnit uyráběním termínů nouých, na míru šitých. Skoro se dá říct: co text o moderní hudbě, to nové termíny, nové názvy žánrů atd. Vycházejí dokonce různé sumáře termínů a slouvníky žánrů, které se uzájemně částečně kryjí, částečně si protirečí a v důsledku činí věc ještě komplikovanější a nepřehlednější. Zkusme se jen stručně zamyslet nad tím, do jaké míry platí dvě nejzákladnější kategorie, do nichž se obvykle snažíme hudbu narvat: vážná a populární hudba. Co to je?

Obecná představa je asi taková: vážná hudba je něco, co hrají nějací houslisté ve fraku a co poslouchají nějací důchodci, taktéž ve fraku nebo aspoň s kavatou, zatímco populární hudba je něco, co má rytmus a dá se na to tancovat, případně u toho chlastat. Taký se tomu, hlavně na akademické půdě, říká artifiiciální a nonartifiiciální hudba i jinak, nějaké (vágní) definice sice existují, ale všeobecně pouědomí o problému je tu stejně absurdní jako užše zmíněná představa.

Jak se z toho vymotat? S kavatou dnes přece zpívá akorát Karel Gott, Iva Bittouě píše pro Kronos Quartet. Technoproducenti samplují klasickou i starší hudbu (zvlášť oblíbené je varhanní baroko) a moderní „vážní“ skladatelé, předeušim minimalisté, samplují techno. Tzu. „Soudobá hudební scéna“, nová a drahá stauba u Brně, uvádí opelichané muzikály pod taktovkou jistého Moši. Někdajší autoři industriální, hardcorové a techno hudby, nyní pod hlavičkou tzu. laptop a live processing music, vyprodávají koncertní sály „vážných“ festivalů, kde intelektuálové (ne snad ve fraku, ale dejme tomu aspoň u kvádru) soustředěně naslouchají „duc-klik-duc-klik“ třeba takového Jana Jelinka. Rockeři Plastic People of the Universe vystupují s Agon Orchestra, Šporci fidlů u šátku na palici (prý to působí zvlášť na mladá děvčata). Vanessa Mae naprotitomu zase hraje docela sprostý pop, ale nikdy neopomene zdůraznit, jak miluje klasickou hudbu - potom vystřihne nějaký pěkný Paganiniho kousek na akustické housle a skýtá přitom šfaunatý pohled na suě u průhledný kostýmek (ne)přiděnné unady.

No naní to k naštuání? Jak se u tom zorientovat?

Nourhl bych vykošlat se na všechny ty termíny a tomu užšmu říkat prostě SOUDOBA HUDA (s možností využití případně, zvlášťě u hodnotících textech, doplňkové kategorie soudobá sračka).

Zdá se však, že na pro každého je takové buranské řešení dost nábi. Před časem jsem měl možnost sledovat debatu skupiny významných hudebních skladatelů, teoretiků a pedagogů. V průběhu diskuse shodli se všichni (až na jednoho, kterého si proto od té doby velmi vážím), že **SOUDOBÁ HUDBA JE POUZE TO, CO PRODUKUJÍ AKADEMICKY UZDĚLANÍ HUDEBNÍCI** (?). Takový náhled, směs jakoby záměrného ignorantství a jakoby bezděčného elitářství, se tedy nosí mezi hudebními autoritami. Dost a nepříjemně mě to překvapilo. Když budu ignorovat převážnou část galimotyjóše soudobé hudby (jak jinak tomu teda říkat?), nedokážu se pak přece kvalifikovaně orientovat ani ve zbylé úzké oblasti, na kterou se třeba specializuji - nutně mi totiž bude chybět kontext. Ukazují to, přes nepochybně úžasné uzdělení aktérů zmíněné debaty, na silně omezené obzery, o to hůř, že dobrovolně.

Nás burany může uklidnit skutečnost, že skoro nikdo neposlouchá, co říkají (a ostatně ani co skládají a hrají) naše hudební autority. Nachma je tedy říkat, co uznají za vhodné, ono to u jejich akademicky uzdělaném kroužku zas takovou škodu nenadělá.

Zopakuj ale otázku: jak se z toho vymotat?

Nijak.

Myslím, že je třeba přestat vymotávat a přijmout to tak zamotané, jak to je. Takže až půjdete příště na techno, zkuste ho třeba poslouchat ne jako techno, ale jako hudbu, je-li poctivě udělané, má ve své jednoduchosti velkou sílu, uěřte mi. A až půjdete na Janáčka, zkuste ho poslouchat ne jako Janáčka, ale jako hudbu. On je to totiž občas docela punk.

> tomáš utípi

>13

IME

Čas běží jako spísašená slapice s hořící koudalí u zadku a ono už je tomu přes 7 let, co u nás začal vycházet (rozuměj „uhyřaznul“) comicsový magazín Crew (Čti Krev), kterému se až dlouhých 7 let po revoluci podařilo urazit kus dlouhého drátu do zadku všem pochybovačům, a comics „pro dospělé“ se od té doby na našem území celkem pevně zakousnul a ne a ne se pustit.

Přesto se dnes ještě stále najde dost lidí, kteří si myslí, že comicsy jsou jen pro malé děti a kdokoli nad 20 let, kdo je čte, musí být retardovaný uslintanec v orální fázi, který si cucá palec v levé nohy a většinu podpory v nezaměstnanosti utrácí za předražené barevné obrázky, nad kterými onanuje třikrát denně.

Valná část comicsové produkce nepochybně spadá do oblasti dětské literatury – uďyf kdo by si neuzpomněl na Čtyřlístek, Poldu a Oldu, Káfu a Škubánka nebo třeba na Barbánka či Rychlé šípy. To všechno jsou věci, ze kterých mnozí z nás dosud barou životní moudra a filozofii. (Muž, kterého neokouzila Fifinčina ženskost a krátká sukně, pravděpodobně nebude heterosexuál.) Ale u této tvorby comics samozřejmě nekončí.

Nenajde se snad žádný Čech, který by naznal dnes již comicsovou klasiku u podobě tvorby Káji Soudka, i když pro mnohé známou třeba jen z filmů jako je comicsový biják Čtyři vraždy stočí drohoušku. Dennodenně se u tisku i jiným médiích setkáváme se utipnými stripy – of už jde o Garfielda, Dilberta, Red Meat nebo třeba ImageE, který najdete na webových stránkách tohoto časopisu. Z tuzemských tvůrců nelze opomenout nezaměnitelnou satiru Štěpána Mareše nebo prostě jen ty tzu. kraslané utipy u Trnkách Brnkách a jiných tiskovínách.

To všechno jsou formy comicsu, s nimiž se dnes a denně setkává u podstatě každý a pravidelně je čtou i lidé, kteří comicsem jako takovým unitřně pohrdají a na pomyslném žabříčku kulturních hodnot ho stouí nákom za kus rozšlápnutého trusu myšního albína, aniž by si uvědomovali, co všechno se za tímto pojmem skrývá.

Comics je naprosto suébytná žánrová platforma jako každá jiná, navíc s poměrně širokým záběrem, a stejně jako „klasická“ literatura, nabízí vedle naprostých sraček všech sraček futráli, i středněproudou kvalitu, vyšší náročnější styly nebo také hůře stravitelnou špičku. Stejně jako se se zatajeným dechem čtou Mayouky a Daniel Steel, tak se hltá Lobo. Stejně jako se malí i ualci nemůžou odtrhnout od Harryho Pottara nebo Pána prstenů, tak se visí na stránkách s Batmanem nebo Slánem. A stejně jako si nějaký labužník vytáhne z knihovny zaprášženého Jamese Joyce nebo Marcela Prousta, aby nad nimi strávil několik týdnů sám ve své zatuchlém pokojíku, zouře se někdo ve skříní s Uránou James O'Boara, Moorouým comicsovým románem Z pekla nebo Gaimanovým Sandmanem, aby se ponořil do jejich tajemného světa plného úžasných fantastních vizí.

Nad ušemi těmito srounáními lze jistě spekulovat – někdo řekne, že stavět bílého bratra Old Shatterhanda vedle modře zbarveného masového uraha Loba, který snídá šestipívo, je trochu přemrštěné. Stejně jako by někdo mohl považovat srounávání Joycova Odyssea, kterého nikdo nečetl, ale ušichni o něm poučeně mluví, a mysteriózního sužta snů Neila Gaimana za poněkud kacířské. Na druhou stranu právě tyto příklady mohou nejlépe ilustrovat, že odsuzovat comics „pro dospělé“ jako celak coby poklastou zábavu, je stejně pošetilé jako zourhouat Karla Čapka kuřli Agathě Christie.

Žumpo se dá najít všude už podle smradu, ale ty libější vůně se v tom puchu často ztratí. A tak je to ve všem – jak v mainstreamu, tak u oněch u nás stále ještě zourhouaných žánrech, jakými jsou sci-fi, fantasy, horror a u neposlední řadě právě comics „pro dospělé“.

>15

> david poulný

Revoluce má zpoždění

SKUPINKA OBYVATEL Z AUSTRALSKÉHO MĚSTA ADELAIDE SE DOSTALA DO SPORU SE SVÝM SOUSEDEM. JEHO CHLADICÍ BOX VYLUZOVAL NESKUTEČNÝ HLUK, ALE SOUSED VŠECHNY STÍŽNOSTI IGNOROVAL. NUDNĚJŠÍ PROBLÉM UŽ SI SNAD ANI NELZE PŘEDSTAVIT – POKUD ZROVNA NEPATŘÍTE MEZI TY NEŠŤASTNÍKY Z ADELAIDE. OBYVATELÉ SE OBRÁTILI NA MÉDIA, A PŘESTOŽE JE TO NEATRAKTIVNÍ KAUSA, PROSADILI SI ČLÁNEK V MÍSTNÍCH NOVINÁCH. A O DVA DNY POZDĚJI SE O SPOR ZAČALI PŘEKVAPIVĚ ZAJÍMAT I ZAHRANIČNÍ ŽURNALISTÉ. „MAJITEL MALÉ CHLADNIČKY Z PŘEDMĚSTÍ ADELAIDE VELMI RYCHLE ZAVOLAL OPRAVÁŘE POTÉ, CO MU ZAVOLALI NOVINÁŘI Z LONDÝNA,“ VYPRÁVĚL BBC REPORTÉR BRADY HARAN.

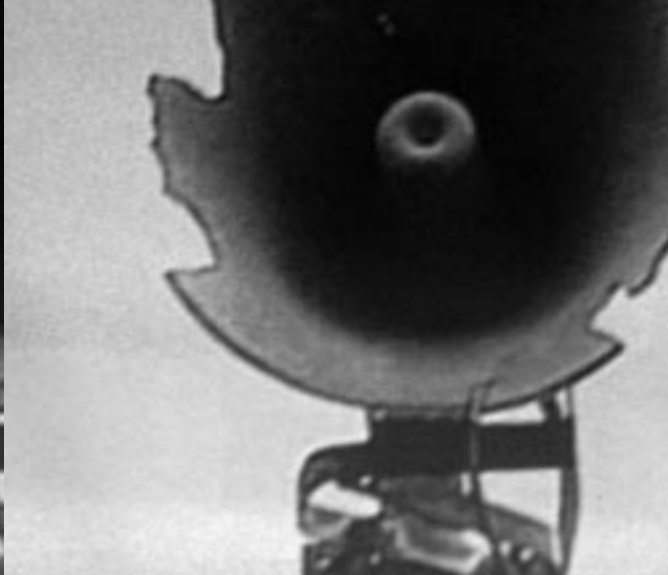
Málokterý příběh dopadne takhle dobře. Kdyby obyvatelé nedokázali spolupracovat a kdyby neprosadili články do novin, poslouchali by sousedovu chladničku dodnes. Lze nějak zařídit, aby se takové happyendy konaly častěji? Musel by existovat nějaký nástroj, který by lidem pomohl řešit jejich běžné problémy, a reportéři, kteří jejich snahu zviditelní. První obstará BBC a druhé jejich novináři učatně Bradyho Harana. Spolu tak předznamenávají jednu z cest žurnalistiky jedenáctého století.

Tím nástrojem je iCan, velmi promyšlený systém pro podporu občanského aktivismu, jehož zkušební verzi představila BBC před rokem. Stránka má „pomoci lidem udělat první kroky při řešení problémů, které je zajímají“. Dává jim k dispozici řadu nástrojů, díky nimž mohou sledovat, co je nového v kauzách, které je zajímají (práva zvířat, zákaz střelných zbraní, násilí na seniorech atd.), nebo v lokalitě, v níž žijí (aktuální problémy v Bristolu či kdokoli jinde). A tou nejdůležitější vlastností je, že kdokoli může odstartovat i svou vlastní kampaň.

Řekněme, že před základní školou, kam chodí vaše dítě, je velmi rušný provoz a široko daleko žádný bezpečný přechod. O dítě máte strach, ale každý den je doprovázet nemůžete. Napíšete na městský úřad a svému senátorovi, ale řešení nebo alespoň odpovědi se nedočkáte. Zavoláte do novin, ale z jejich reakce máte pocit, že je to začne zajímat, až nějaké děcko skončí pod koly vozidla. Tím by asi vaše snaha skončila.

Na iCan můžete svůj problém popsat a využít si podporu ostatních náušťávníků. Několik rodičů z okolí si vaši stránky ušimne a zaregistruje se do vašeho týmu. Následně můžete s pomocí iCan organizovat srazy, protestní akce a psát petice. Na iCan dohlíží skupinka reportérů BBC, kteří mají za úkol monitorovat kampaně a medializovat je. Pokud se k vám připojí dostatek lidí a dostane se vám podpory BBC, je solidní šance, že se místní představitelé začnou předhánět, jestli silnici okráší přechod, retardéry, dopravní značky pro omezení rychlosti nebo rounou dozor dopravní policie.

Funguje tahle pohádka? Jak je na tom iCan po roce chodu? Nadšení je třeba bohužel zchladit.

BBC se nepodařilo přitáhnout k projektu dostatečnou pozornost (což je ostuda, uždýf jde o systém, který má zajišťování pozornosti v popisu práce) a na začátku navytvořila dostatek modelových protestních akcí, které by smysl iCan ozřejmily a iCan samotný zpopularizovaly. A tak se služba začala plnit více či méně obskurními a špatně zuládnutými akcemi, jako je Hnutí za zákaz žuýkaček, které projektu vynesly spíše posměch.

Většina kompaní zapadla, nebo si zapadnout zasloužila. Na vině je také samotná struktura stránek, která není zrouna najpřehlednější a řadu méně zručných potenciálních uživatelů odrazuje. iCan se prostě nestal komunitním centrem, které by Britové pravidelně navštívovali. A ačkoli uběhl celý rok od spuštění webu, iCan stále oficiálně zůstává v testovacím provozu.

Újímky tvoří několik lokalit, o něž se BBC v rámci svého pilotního programu stará úmyslně bedlivěji. Vidět je to například na kompaních z Nottinghamu, které zpravočejsky pokrývají průvč v úvodu zmíněný Brady Horan a kde se jednotlivé drobné dennodenní problémy opravdu mění v živá kauzy. iCan se zde blíží své ideální podobě a tím i něčemu, čím by měla být žurnalistika budoucnosti vůbec. Média vytvoří prostor pro občanské aktivity a zážitky či problémy jednotlivých komunit budou zprostředkovávat širší veřejnosti.

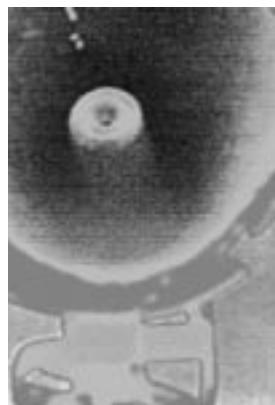
>17

iCan je zatím nedokonalým a laxně vedeným projektem, ale jeho potenciál nadále zůstává ohromný.

> adam jandák

> linky

<http://www.bbc.co.uk/dna/icon>

Krásná neděle

Vážení, už dlouho jsem chtěl začít nějaký článek prouž tímto naléhavým slovem.

V písemné podobě sice nemá takový efekt, jako u mluveném projevu, ale protantokrát se spokojím s tím. Když si představím, jak vyřknu ono „vážení“, a pak nechám zapůsobit dramatickou pauzu, tak mi naskakuje husí kůže. V mládí jsem byl veden k tomu, abych si vážil starších lidí a uždycky mi to bylo proti srsti. Copak si nějaký důchodce zaslouží úctu jen proto, že dokázal zestárnout? Když už si mám někoho vážit, tak jejich šikouného doktora, nebo kvalitního genového základu.

Ale to jsem se trochu nechal unést a zamyslel se hned nad prvním slovem. Řeknu vám, koho si vážím já a proč. Tahle rubrika, jestli to vůbec rubrika je, by měla být věnována recenzím filmů, nebo spíše malým zamyšlením nad nimi. Mám takový dojem, že většina současných recenzí čím dál víc postrádá popis individuálního dopadu snímku na recenzenta. Je to fajn, přechází si všechny klady a zápory, ztrhání zpěkaných hereckých výkonů, blahořečení excelentních gagů a spousty slov o milé české komedii. Trochu se zapomíná, že filmy jsou pro lidi a ti by z nich měli mít něco víc, než co by se dalo shrnout do slov „Bylo to dobrý./bibý.“ Filmy, které vám budu servírovat já, vám nenabídnou v běžných promítacích velkouvařounách a většinou dokonce ani v artkinech.

Prvním chodem bude lahůdka z kuchyně Akiry Kurosawy. Asijská kinematografie sice zažívá kvalitativní boom v posledních letech, ale nebude na škodu začít od kořenů. Tím nejpevnějším byl režisér, který byl svými krajany často osočován z toho, že točí příliš prozápadně. Jako první však dokázal přiblížit japonskou kulturu a historii běžnému evropskému a americkému divákovi. Film, kterému se chystám složit poklonu, nemá nic společného s historickými eposy, které Kurosawu proslavily. Snímek z roku 1947 Krásná neděle sleduje jedno „rande“ mladého mileneckého páru.

Oba mají hluboko do kapsy a na útratu dají dohromady jen 35 jenů. Nepodařilo se mi zjistit, kolik byste za ně dnes dostali korun, ale víc než jedna „hradčana“ by to nebyla. Zkuste si sami představit, jak by se dalo takové rande za „pade“ ve městě strávit. A na to, co vás asi napadlo jako první, hned zapomeňte. Pěkně ven z postele a do ulic! Je neděle, a tak je služnost vyrazit na korzo. Ti, kterým by se takový úkol zdál triviální, si můžou misi ztížit tím, že počkají, až bude venku patřičně pošmurno a partner bude u mimořádně špatné náladě. A teď ať je to den, na který budete nostalgicky vzpomínat před unoučaty, které budou neruózně poposedávat a těšit se, až ten stořík domluví.

Vzpomínky jsou vůbec zvláštní proces. Jistěže si budete pamatovat třeba svoji maturitu, ale odkud proklouznou do vědomí zdánlivě banální a nijak neuybočující chvílky? Každý má útržky z minulosti, někdy jen vůně, nebo pocity určité atmosféry, které se mu občas vracejí bez zjevné příčiny. Jde vůbec říct, tak tohle, přesně tohle si budu pamatovat? Jestli si rádi hrajete, pokuste se o malý experiment s tou úžasnou věcí, které se říká paměť. Abyste to neměli tak složité, udělejte drobnou odbočku ze svých běžných rituálů. Neděle se na to hodí přece báječně. Nemusíte hned dirigovat neviditelný orchestr jako hrdina filmu. Nechte zapracovat svou fantazii a zapojte svou díuku, kluka, kamaráda, kohokoli. Pak třeba přemluve prodavače hot dogů, aby vás nechal chuťi prodávat místo něj... a pamatujte si.

> martin burda

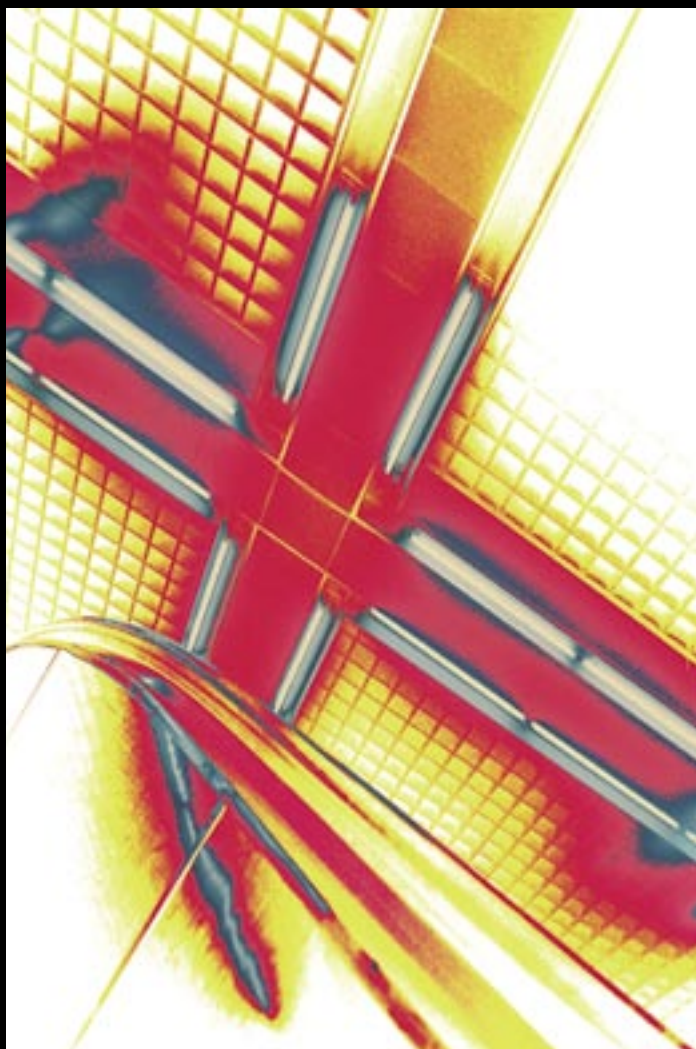

MAREK DETKO

nor. 1981 v Liptovském Mikuláši na Slovensku, student Fakulty informatiky MU, autodidakt, od r. 1999 se zajímá o počítačovou grafiku, DTP a webdesign, věnuje se také elektronické hudbě a digitální fotografii, někdy vystupuje pod přezdívkou Sunšo, specifikum: I na workoholika spí přezkvaipivš málo.

virtuální galerie

Ime

+++ časopis Fakulty informatiky MU +++ číslo 1, +++ ročník 1, +++ šéfredaktor > palo fabuš [palo.fabus@gmail.com] +++
příspěvatelé > martin burda [the.burdy@post.cz] > adam jaurak [jaurak@mediar.cz] > jirí pátek [jiri.patek@merauska-
galerie.cz] > david poučný [david.poucnyc@email.cz] > katka tučková [k.tuckova@gmail.com] > tomáš utípil [swatth@seznam.
cz] +++ sazba, grafika, foto > marek detko [marek.detko@gmail.com] +++ jazyková korektce > Ondřej S. Mačas +++
e-mail > ime@fi.muni.cz +++ vydavatel > Fakulta informatiky MU, Botanická 68A, 602 00 Brno +++ redakční rada >
palo fabuš, petr sojka [sojka@fi.muni.cz], tomáš stoudek [tomser.muni.cz] +++ tiskne > Retis s.r.o. +++ toto číslo
vyšlo 1.11.2004 +++ distribuční místo > FI (u urádnice), FSS (Krmítko), PRF (menza), FF (Děmčák) +++ Některá
práva uchráněna. Více na <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/> +++ NEPRODEJNE +++ MK ČR E 15504